

MUUSIKAÕPETUS

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- tunneb huvi muusika kui kunstiiligi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist ning sotsiaalkultuutilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- laulmine;
- pillimäng;
- muusikaline liikumine;
- omalooming;
- muusika kuulamine ja muusikalugu;
- muusikaline kirjaoskus;
- õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltan Kodaly meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojad ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatrisse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikul, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (ah popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine

oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ja koorilaulmise arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

1.3. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, muusikakeskus HIFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm.
2. Kool korraldab õpet klassis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu.
3. Kool võimaldab instrumentaariumi (Orffi instrumentaarium, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid) õpilastele musitseerimiseks.
4. Kool võimaldab kasutada fonoteeki (CD-d, DVD-d, VHS-d.)

I KOOLIASTE

1.1. Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses kooris; mõistab laulupeo tähendust;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
- 4) laulab melodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab suonavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat

muusikat;

9) väärtustab enese ja teiste loomingut.

1.2. Õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tuppa“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ (Juba linnukesed ....), „Kevadpidu“ (Elagu kõik ...).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
- 2) on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
- 3) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 6) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- 7) seostab muusikapala selle autoritega.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 5) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;
  - b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
  - c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
  - d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat;
  - e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke *latern*, *segno*, *volt*.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

1.3. Õppetegevused

- ühehäälnelne laulmine ja osalemine kooris;
- meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- mänguuskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

Algõpetuse põhieesmärgiks on aktiivse musitseerimise kaudu muusika vastu huvi äratamine. Selles eas on oluline õpetaja positiivne suuline hinnang õpilase muusikalistele. Hindamine muusikaõpetuses peab kajastama ja toetama iga õpilase individuaalse muusikaliste võimete arengut.

Oluline koht meie muusikatraditsioonide säilitamisel ja edasiviimisel on koorilaulul ning pillimängul. Sellele pannakse alus 1.-3. klassis, kus moodustatakse muudilaskoor. Poistele luuakse võimalus laulda mudilas-või poistekooris. Vastavalt võimalustele tegeldakse vokaal- ja instrumentaalansamblitega ning solistidega.

Laulmisel on tähelepanu *a capella* ühislaulmisel. Lisaks ühehäälnelisele laulmisele lauldakse ka kaanoneid. Pillimängus tutvutakse erinevate rütmi- (k.a. kehapill) ja meloodiapillidega. Muusikahuvi süvendatakse rütmilise liikumise (liikumismängud, mängulaulud, lihtsad tantsud) kaudu.

Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide abil arendatakse muusikalist mõtlemist ja loovust.

Muusikalise kirjaoskuse põhialused omandatakse muusikalise tegevuse kaudu.

Muusika kuulamisega kujundatakse muusikalist maitset; muusikaliste kujundite kaudu õpetatakse tunnetama ja mõista ümbritsevat maailma, elavalt sekkuma muusika loomise ja positiivselt suhtuma muusikakultuuri.

1.4. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas

taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel.

Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi.

1.5. Kujundavad üldpädevused

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Õpilane:

- tunneb huvi oma rahva ja rahvamuusika vastu.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Õpilane:

- arendab kriitilist ja loovat mõtlemist;
- õpib eesmärgistatult vaatlema
- teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone;
- osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis.

Enesemääratluspädevus

Õpilane:

- suudab mõista ja hinnata iseennast.

Õpipädevus

Õpilane:

- leiab infot pillimängudest, heliloojatest, rahvalauludest;
- arendab muusikalist mõtlemist ja loovust;
- mõistab laulu osi, noodivältuseid.

Suhtluspädevus

Õpilane:

- õpib mõista, kirjutama ja edastama teavet erineval viisil: teksti, kaasmängude ja omaloomingu kaudu;
- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusikakuulamises ja liikumises.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus

Õpilane:

- teab arve, helipikkusi ja helikõrgusi, taktimõõte, võrdlusi;
- teab muusikapala ülesehitust;

- arendab loogilist mälu;
- mõistab laulu osi, noodivältuseid;
- oskab uusi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad)

Ettevõtlikkuspädevus

Õpilane:

- töötab nii paaris kui ka rühmas.

1.6. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Keel ja kirjandus

Õpilane:

- kirjutab õigesti;
- räägib õigesti, silbitab;
- mõistab teksti tähendust;
- teab ja oskab: hääldada diktsiooni;
- teab laulutekstide autoreid;
- rikastab sõnavara.

Matemaatika

Õpilane:

- teab: arve, helipikkuseid, helikõrguseid, taktimõõte, võrdlusi;
- kasutab matemaatikas sümboleid;
- teab muusikapala ülesehitust;
- teab ja oskab: liita-lahutada, loendada;
- arendab loogilist,mälu;
- mõistab laulu osi, noodivältuseid.

Loodusõpetus

Õpilane:

- oskab kuulata loodushääli, laulab;
- kuulab keskkonna hääli.

Kunstiained

Õpilane:

- visualiseerib muusika meeleolu.

Kehaline kasvatus

Õpilane:

- mängib ja oskab laulumänge;
- tunnetab õiget kehahoidu laulmisel;
- tantsib rahvustantse;
- oskab hingata;
- mõistab muusikapala meeleolu.

Inimeseõpetus

Õpilane:

- teab, mis on kodu, kodumaa ja rahvakalender;
- kasutab mõisteid : aeg, meetrum, liiklus, vaikselt, valjult.

1.7. Läbivad teemad

Läbiv teema	Kujundavad oskused ja teadmised	Meetod
1. <u>Kultuuriline identiteet</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuulata pärimusmuusikat-eesti rahvalaule, -pille, -tantse; • õpetada mängima lihtsatel rahvapillidel; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • arutelu;
2. <u>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</u>	<ul style="list-style-type: none"> • arendada laulmist ja häält tunnis, ansambelis, kooris; • arendada muusikalist kirjaoskust - noodiõpetust, mitmehäälset laulmist, pilliõpet (väikekannel); • arendada muusikamaitset- erinevate karakteritega lauludes ja pilliloodes sh rahvalauludes ja rahvapillides; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • loovtöö; • arutelu;
3. <u>Teabekeskond</u>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutada Youtube.com portaali muusikatundides (muusikapalade ja laulude erinevad esitajad); • esineda kooliüritustel; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • arutelu;
4. <u>Tehnoloogia ja innovatsioon</u>	<ul style="list-style-type: none"> • valmistada omaloomingulisi rütmipille; • kasutada Youtube.com portaali muusikapalade kuulamiseks ja vaatamiseks; 	<ul style="list-style-type: none"> • loovtöö; • arutelu;
5. <u>Tervis ja ohutus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • õpetada õigesti istuma laulmise ajal; • õpetada vabalt hingama ja häält hoidma laulmise ajal; • õpetada käituma suurtel avalikel üritustel; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus;
6. <u>Keskkond ja jätkusuutlik areng</u>	<ul style="list-style-type: none"> • arendada loovust isemeisterdatud looduslikust materjalist pillide kasutamisel laulude saateks; • arendada empaatiat ümbritseva suhtes; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • rollmängud;
7. <u>Väärtused ja kõlblus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • valida pille vastavalt võimetele ja soovile laulude saateks; 	<ul style="list-style-type: none"> • arutelu; • vestlus;
8. <u>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • esineda üksi ja kollektiiviga koolis ning väljaspool kooli tunnivälistel üritustel. 	<ul style="list-style-type: none"> • õppekäigud

Õppetundide arv nädalas – 2 , aastas – 70

1.1. Õpitulemused

Õpilane:

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses kooris;
- mõistab laulupeo tähendust;
- laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- rakendab pillimängu kaasmängudes;
- kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- väärtustab enese ja teiste loomingut.

1.2. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>1. Laulmine ja hääliku arenemine.</p> <p>Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel: *õige kehahoid; *huulte aktiivne rakendamine kõla, diktsiooni selguse ja ilmekuse saavutamiseks. Kõlalisi puhtuse taotlemine ühehäälsel laulmisel. Laulude esitamine liikumise ja kujundliku liigutustega. Lastelaulud – vene ja teiste rahvaste rahvalaulud.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab vaba ja loomuliku hingamisega, õige kehahoiuga, selge diktsiooniga; • on omandanud ühislauluvara: Mu koduke“ (A.Kiiss), “Eesti hümn” (F.Pacius), “Lapsed, tupp” lastelaul • oskab laulu reegleid ja kasutab neid; • tunneb astmeid SO, MI, RA, JO, LE. Kasutab laulmisel käemärke; • tunneb meloodia järgi laule. 	<p>Eesti keel</p> <p>matemaatika</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>loodusõpetus</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Tervis ja ohutus</p> <p>Teabekeskond</p>
<p>2. Muusikaline kirjaoskus.</p> <p>Meetrum: * pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhutud</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb 3-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi; • oskab kasutada taktijoont ja lõpumärki; 	<p>matemaatika</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p>

<p>helid; *3-osaline taktimõõdu; *mõistete taktimõõdt, takt, taktijoon ja lõpumärk tundmaõppimine;</p> <p>Pütm: *pikk ja lühike heli muusikas; *kõnerütmile toetuv töö ettevalmistusena helivältuste suhete tundmaõppimiseks; *rütmivormide tundmaõppimine ning nende kasutamine laulurütmis, rütmiharjutustes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivorme; oskab neid kasutada rütmülesannete lahendamisel; tunneb JO-võtme tähendust ning kasutab seda laulmisel; oskab lauludes tunda JO-ja RA- astmerida; oskab lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmija-plaatpillidel; mõistab ostinato, refrään, tempo, piano, forte tähendusi. 		
<p>3. Meloodia.</p> <p>Kõrged, madalad helid, nende võrdlemine kuulmise järgi ning kujutamine visuaalselt. Meloodia liikumise suuna jälgimine laulmisel ja muusika kuulamisel. Heliastmete SO; MI; RA, JO; LE tundmaõppimine noodi järgi.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> teab astmeid JO; LE; SO; MI; RA ja oskab neid kasutada laulmisel ja pillimängimisel; oskab ja tantsib eesti laulu- ja ringimänge. 	<p>kunst</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>eesti keel</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Teabekeskond</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p>
<p>4. Muusika kuulamine</p> <p>Laulude ja instrumentaalsete karakterpalade kuulamine Muusikapala meeoleli kirjeldamine lihtsate sõnadega (kurb, rõõmus, keevaline, vihmane jne.)</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> oskab kuuldelist laulu ja pillimusikat; oskab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeolelu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; oskab kunstiliste vahenditega väljendada muusika meeolelu; teab muusikainstrumente: trumm, ksülofon, klaver, pulgad, oskab neid kasutada. 	<p>kunst</p> <p>eesti keel</p> <p>loodusõpetus</p> <p>matemaatika</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p>

--	--	--	--

1.3. Õppetegevused

I klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatradsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

1.4. Hindamine

Hinne „Väga hea“:

Õpilane laulab hästi, teab laulusõnu, mängib pillidel, liigub muusika järgi, aktiivselt kuulab muusikat, rakendab muusikateadmisi ja oskusi, on aktiivne tundides.

Hinne „Hea“:

Õpilane laulab hästi, teab laulusõnu, mängib pillidel, liigub muusika järgi, aktiivselt kuulab muusikat, rakendab muusikateadmisi ja oskusi, on aktiivne tundides. Mõnikord teeb vigu laulusõnades ja kirjalikes töedes.

Hinne „Rahuldav“:

laulusõnu teab halvasti, tundides on passiivne, puuduvad kirjalikud tööd.

1.5. Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpik 1. klassile
Monika Pullerits Liivi Urbel

Muusikaõpik 1. klassile
Maia Muldma Inge Raudsepp

2. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 2, aastas – 70

1.1. Õpitulemused

Õpilane:

- arendab vokaalseid võimeid;
- arendab loovust, algatusvõimet ja katsetamisjulgust;

- arendab improvisatsioonioskust läbi laulude ja rütmilise tegevuse;
- musitseerib aktiivselt;
- õpib tundma muusikalise kirjaoskuse algtõdesid;
- arendab muusikalist mõtlemist ja eneseväljendusoskust;
- õpib kasutama muusikalist sõnavara.

1.2. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>1. Laulmine ja hääle arendamine. Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel: *õige kehahoid *hea diktsioon *ilmekus Kõlalise puhtuse taotlemine ühehäälsel. Emotsionaalsuse taotlemine laulu esitusel. Laulude esitamine liikumise ja kujundlike liigutustega.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) laulab vaba ja loomuliku hingamisega õige kehahoiaku, hea diktsiooniga ning ilmekalt; 2) on omandanud ühislauluvara: „Eesti hümn“ Fr.Pacius, „Kes elab metsa sees“, „Tiiu, talutütrenene“, „Lapsed tuppa“, „Kevadel“.</p>	<p>eesti keel</p> <p>matemaatika</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>loodusõpetus</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Tervis ja ohutus</p> <p>Teabekeskond</p>
<p>2.Muusikaline kirjaoskus. Pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhuta helid. 3-osalise taktimõõdu tundmaõppimine kuulmise järgi, takti viipamine. Laulurütmi, rütmiharjutuste mängimine kuulmise ja noodi järgi 3-osal. taktimõõdus. Taktijoone, lõpumärgi, kordusmärgi kasutamine. Pikk ja lühike heli muusikas. Kõnerütmile toetuv töö ettevalmistusena</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1)tunneb 2- ja 3- osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi; 2)oskab kasutada taktijoont, lõpumärki, kordusmärgi; 3)tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivorme ja oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ning kaasmängude loomisel.</p>	<p>matemaatika</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerime</p>

<p>helivältuste suhete tundmaõppimiseks. Rütmivormide kinnitamine ja tundmaõppimine, nende kasutamine rütmiharjutustes ja kaasmängudes.</p>			
<p>3.Meloodia ja helilaad.</p> <p>Kõrged ja madalad helid, nende võrdlemine kuulmise järgi ning kujutamine visuaalselt. Heliastmete NA, SO1, RA1 tundmaõppimine. JO-võtmete kasutamine praktilises musitseerimises. Õpitud heliastmete JO; LE; MI; SO; RA kinnistumine (meloodilised improvisatsioonid). Mõiste: vaikiv, vaibuv, valjenev, refrään, ostinato, fermaat.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1)teab JO-võtme tähendust ja astmeid JO, LE, MI, NA, SO, RA, SO1, RA1, oskab neid kasutada laulmisel ja pillimängus.</p>	<p>kunst</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>eesti keel</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Teabekeskond</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p>
<p>4.Muusika kuulamine.</p> <p>Laulude ja instrumentaalsete karakterpalade kuulamine. Muusikapala meeolu ja karakteri kirjeldamine lihtsate terminitega (vaikiv, vali jne.) Mõistete vokaal- ja instrumentaalmuusika tutvustamine. Mõistete rahvalule ja polüfoonia tutvustamine.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1)oskab kirjeldada muusikapala meeolu ja karakterit;</p> <p>2)eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat;</p> <p>3)teab mõistete rahvalule ja polüfoonia tähendust.</p>	<p>kunst</p> <p>eesti keel</p> <p>loodusõpetus</p> <p>matemaatika</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p>

1.3. Õppetegevused

II klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

1.4. Hindamine

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsioskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,
- eneseanalüüsioskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Järgnev hindamisskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältsused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovitame iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma	Kirjeldus
5	81 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
4	51 – 80	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	21 – 50	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	11 – 20	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 10	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud .

Teadmised	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine			
Hinne	Märksõnad	Kirjeldus	
		Muusikaliselt võimekas õpilane	Muusikaliselt vähem võimekas õpilane
5	Suurepärane	Õpilane laulab ladiusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus on veenev ja enesekindel.	Õpilane laulab ladiusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.	
1	Väga kehv	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.	

Praktilised oskused: laulmine			
Hinne	Märksõnad	Kirjeldus	
		Muusikaliselt võimekas õpilane	Muusikaliselt vähem võimekas õpilane
5	Suurepärase	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus on veenev ja enesekindel.	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.	
1	Väga kehv	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.	

Osalusaktiivsus	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult . Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult . Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur .
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

1.5. Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpik II. klassile
Maia Muldma

3. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 2 , aastast – 70

1.1.Õpitulemused

Õpilane:

- arendab vokaalseid võimeid;
- arendab loovust ja algatusvõimet ja katsetamisjulgust;
- arendab improvisatsioonivõimet laulmise, rütmilise tegevuse ja pillimängu kaudu;
- musitseerib aktiivselt;
- süvendab muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- arendab muusikalist mõtlemist ja eneseväljendusoskust;
- arendab muusikalist analüüsivõimet;
- oskab kasutada lihtsat muusikalist sõnavara.

1.2.Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>1. Laulmine ja hääle arendamine</p> <p>Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel: *õige kehahoid *hea diktsioon *ilmekus</p> <p>Kõlalise puhtuse ja emotsionaalse laulmise taotlemine ühehäälsel laulmisel.</p> <p>Laulude esitamine liikumise ja kujundlike liigutustega.</p> <p>Lastelaulud, kaanonid, eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>laulab vaba ja loomuliku tooniga, õige kehahoiu, hea diktsiooniga ning ilmekalt;</p> <p>on omandanud ühislauluvara: „Eesti hümn“ Fr.Pacius „Tiliseb, tiliseb aisakell“ L.Wirkhaus; lastelaulud: „Teele, tee kurekesed“, „Kevadpidu“</p>	<p>eesti keel</p> <p>matemaatika</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>loodusõpetus</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Tervis ja ohutus</p> <p>Teabekeskond</p>
<p>2.Muusikaline kirjaoskus</p> <p>Meetrum:</p> <p>*pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhuta helid;</p> <p>*rütmiharjutuste kirjutamine, kuulamine 2-, 3-osalises</p>	<p>Õpilane:</p> <p>tunneb 2- ja 3-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi.</p> <p>Oskab kasutada taktijoont, lõpumärke, kordusmärki.</p> <p>Tunneb laulmise ja noodi järgi rütmivorme, oskab neid kasutada rütmülesannete lahendamisel ning</p>	<p>Matemaatika</p> <p>Kunst</p> <p>Inimeseõpetus</p> <p>Eesti keel</p> <p>Kehaline kasvatus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Teabekeskond</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p>

<p>taktimõõdus;</p> <p>*2-he ja 3-osalise taktimõõdu eristamine ja taktiviipamine, kirjapanek;</p> <p>*taktijoone, lõpumärkide, kordusmärkide, fermaadi kasutamine.</p> <p>Rütm:</p> <p>*pikk ja lühike heli muusikas;</p> <p>*rütmivõrmide tundmaõppimine;</p> <p>*uus rütmiline figuur ti-ri-ti-ri</p> <p>Meloodia:</p> <p>*kõrged ja madalad helid, nende võrdlemine ja kujutamine visuaalselt;</p> <p>*heliastmete NA, DI tundmaõppimine, kasutamine noodi järgi ning laulmisel;</p> <p>*mõistete piano, forte, <, >, tundmine ja kasutamine muusitseerimisel.</p>	<p>rütmiimprovisatsioonide loomisel.</p> <p>Tead JO-võtme tähendust ja astmeid JO; LE; MI; NA; SO; RA; DI ning oskab neid kasutada laulmisel ja pillimängus. Oskab kasutada muusitseerimisel märke <i>p</i>; <i>f</i>; <; >.</p>		
<p>4. Muusika kuulamine</p> <p>Laulude ja instrumentaalpalade – karakterpalade kuulamine. Muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine muusikalisi termineid – meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber – kasutades. Mõistete vene rahvapillide tutvustamine. Mõistete musikaline keejund, kujundlik</p>	<p>Õpilane:</p> <p>oskab kirjeldada muusikateose meeleolu ja karakterit; oskab kuuluta ja kujundada muusikapala; eristab ballitantse; teab heliloojaid, vene rahvapille.</p>	<p>kunst</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>eesti keel</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Teabekeskond</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p>

muusika, ballitantsud (gavot, polonez, menuett, valss, polka), heliload (V.Motsart, P.Tsaikovski, A.Pärt, J.Gaidn, J.Bach, L.Van Bethoven			
---	--	--	--

1.3. Õppetegevused

III klassis põhieesmärgiks on aktiivse musitseerimise kaudum muusika vastu huvi äratamine. Muusikatund peab kujunema oodatud sündmuseks, mis pakub õpilastele positiivseid elamusi. Selles eas on oluline õpetaja positiivne suuline hinnang õpilase muusikalistele tegevustele.

Oluline koht meie muusikatradsioonide säilitamisel ja edasiviimisel on koorilaulul ning pillimängul. Laulmisel on tähelepanu a capella ühislaulmisel. Lisaks ühehäälele laulmisele lauldakse ka kaanoneid. Pillimängus tutvutakse erinevate rütmi- ja meloodiapillidega. Muusikahuvi süvendatakse rütmilise liikumise (liikumismängud, mängulaulud, lihtsad tantsud) kaudu.

Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide abil arendatakse muusikalist mõtlemist ja loovust.

Muusikalise kirjaoskuse põhialused omandatakse muusikalise tegevuse kaudu.

Muusika kuulamisega kujundatakse muusikalist maitset; muusikaliste kujundite kaudu õpetatakse tunnetama ja mõistma ümbritsevat maailma, elavalt sekkuma muusika loomisse ja positiivselt suhtuma muusikakultuuri.

1.4. Hindamine

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsioskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,
- eneseanalüüsioskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

Ainevaldkond „Kunstiained“

eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Järgnev hindamiskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältsused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovitame iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma	Kirjeldus
<u>5</u>	81 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
<u>4</u>	51 – 80	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
<u>3</u>	21 – 50	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
<u>2</u>	11 – 20	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
<u>1</u>	0 – 10	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud .

<u>Teadmised</u>	
<u>Hinne</u>	<u>Kirjeldus</u>
<u>5</u>	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
<u>4</u>	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
<u>3</u>	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
<u>2</u>	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
<u>1</u>	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

<u>Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*</u>	
<u>Hinne</u>	<u>Kirjeldus</u>
<u>5</u>	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.
<u>4</u>	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas,

	stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine

Hinne	Märksõnad	Kirjeldus	
		Muusikaliselt võimekas õpilane	Muusikaliselt vähem võimekas õpilane
5	Suurepärane	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus on veenev ja enesekindel.	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.

<u>3</u>	<u>Piisav</u>	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.
<u>2</u>	<u>Veel harjutamist vajav</u>	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.
<u>1</u>	<u>Väga kehv</u>	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.

Praktilised oskused: laulmine

<u>Hinne</u>	<u>Märksõnad</u>	<u>Kirjeldus</u>		
		<table border="1"> <tr> <td><u>Muusikaliselt võimekas õpilane</u></td> <td><u>Muusikaliselt vähem võimekas õpilane</u></td> </tr> </table>	<u>Muusikaliselt võimekas õpilane</u>	<u>Muusikaliselt vähem võimekas õpilane</u>
<u>Muusikaliselt võimekas õpilane</u>	<u>Muusikaliselt vähem võimekas õpilane</u>			
<u>5</u>	<u>Suurepärase</u>	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus on veenev ja enesekindel.		
<u>4</u>	<u>Korrektne</u>	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.		
<u>3</u>	<u>Piisav</u>	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.		
<u>2</u>	<u>Veel harjutamist vajav</u>	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.		
<u>1</u>	<u>Väga kehv</u>	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.		

Osalusaktiivsus

<u>Hinne</u>	<u>Kirjeldus</u>
<u>5</u>	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult . Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
<u>4</u>	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult . Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes)

	tegevustes on piisavalt suur .
3	<u>Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega.</u> <u>Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.</u>
2	<u>Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega.</u> <u>Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.</u>
1	<u>Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.</u>

1.5. Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpik III. klassile

Maia Muldma

II KOOLIASTE

1.1. Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

1.2. Õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinato*’des;

2) rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;

3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 4) kasutab muusika karakteri ja meeolelu väljendamiseks loovliikumist.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor), koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsioone;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 7) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
  - a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
  - b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;
  - c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
  - d) tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo;

7) kordab I kooliastme muusikalist kirjaoskust ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

1.3. Õppetegevused

- ühehääline laulmine ja osalemine kooris;
- meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- mänguuskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- muusikapala meeoleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

Selles vanuseastmes on põhieesmärgiks eale iseloomuliku erilise aktiivsuse suunamine muusikalisse tegevusse. Individuaalsete õpiülesannete lahendamise kõrval on otstarbekas kasutada ka rühmatööd. Hinnatakse õpilase muusikalise tegevuse aktiivsust, muusikalisi teadmisi ja oskusi ning laulmist. Õpilastele, kelle laululised võimed on tagasihoidlikud, antakse võimetekohaseid ülesandeid, mida ka hinnatakse.

Selle vanuseastme õpilased kaasatakse lastekoori, poisi – poistekoori. Jätkatakse tööd vokaal – ja instrumentaalansamblitega, solistide ja võimaluse korral orkestritega. Laulmisel jätkatakse tööd õpilase igakülgse arendamisega. Tegeldakse võimetekohase kahehääle laulmisega. Süvendatakse pillimänguuskust. Liikumistegevuse põhirõhk asetatakse ringmängudele ja tantsudele.

Improvisatsiooni kaudu arendatakse iseseisvat muusikalist mõtlemist ja loovust. Jätkuvalt süvendatakse muusikalist kirjaoskust. Muusika kuulamisel arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

1.4. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel.

Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

1.5. Kujundavad üldpädevused

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Õpilane:

- tunneb huvi rahvusliku kultuuritraditsioonide vastu;
- külastab kontserte ja muusikalavastusi.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Õpilane:

- arendab kriitilist ja loovat mõtlemist;
- õpib eesmärgistatult vaatlema;
- teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone;
- osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis.

Enesemääratluspädevus

Õpilane:

- suudab mõista ja hinnata iseennast.

Õpipädevus

Õpilane:

- õpib hindama erinevaid kultuure ja erinevaid kombeid läbi naabrite rahvamuusika tundmaõppimise;
- arendab ja rakendab pillimänguoskust erinevates pillikoosseisudes;
- oskab iseloomustada kuulatud muusikapalu.

Suhtluspädevus

Õpilane:

- õpib kuulama kaasõpilaste esitlusi-laule ja omaloomingut;
- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusikakuulamises ja liikumises.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus

Õpilane:

- teab ja mõistab, mis on muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, noodivältused;
- oskab arutleda;
- teab paralleelseid helistikke.

Ettevõtlikkuspädevus

Õpilane:

- töötab nii paaris kui ka rühmas;
- katsetab oma loovtegevuse kujunemiseks erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi;
- valib leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutab oma tugevaid külgi;
- õpib oma tegevust planeerima ja analüüsima;
- vastutab tööde lõpetamise ja tulemuse eest.

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Eesti keel

Õpilane:

- mõistab teksti tähendust – oskab arutleda analüüsida;
- püüab rääkida ilmekalt, hea diktsiooniga;
- oskab ja tunneb regivärsse ja lihtsamaid laulusõnu;
- rikastab sõnavara.

Matemaatika

Õpilane:

- teab ja mõistab, mis on muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, noodivältused;
- võrdleb ja eristab;
- oskab arutleda;
- teab paralleelseid helistikke.

Võõrkeeled

Õpilane:

- mõistab võõrkeelseid laulutekste;
- oskab kasutada sõnaraamatuid;
- mõistab itaaliakeelsete muusikaalaste terminite tähendusi seoses lauludega.

Kunstiained

Õpilane:

- visualiseerib muusika meeleolu.

Kehaline kasvatus

Õpilane:

- kujutab muusikaelamust liikumises ja dramatiseeringus;
- tantsib rahvatantse.

Kirjandus

Õpilane:

- teab heliloojaid ja kirjanikke – väljapaistvaid inimesi.

Tehnoloogiaõpetus

Õpilane:

- kasutab omavalmistatud muusikaloolisi mänge.

Ajalugu

Õpilane:

- eristab Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.

Arvutiõpetus

Õpilane:

- oskab leida muusikanäiteid;
- kasutab internetti.

Ühiskonnaõpetus

Õpilane:

- kasutab mõisteid: aeg (tempo), liikumine;
- mõistab kodu- ja kodumaa tähendusi;
- eraldab riike ja rahvaid.

1.6. Läbivad teemad

Läbiv teema	Kujundavad oskused ja teadmised	Meetod
-------------	------------------------------------	--------

9. <u>Kultuuriline identiteet</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuulata rahvamuusikat, laule ja pillilugusid; • õpetada mängima lihtsatel rahvapillidel; 	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmatöö • loovtöö • vestlus
10. <u>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</u>	<ul style="list-style-type: none"> • arendada laulmist tunnis, ansamblis, kooris; • arendada muusikalist kirjaoskust – noodiõpetust, mitmehäälsel laulmist, pilliõpet (väikekannel); • arendada muusikamaitset kuulata erinevate ajastute ja rahvaste muusikat; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • rühmatöö • harjutused, in-harjutused • loovtöö • improvisatsioonid
11. <u>Teabekeskond</u>	<ul style="list-style-type: none"> • kommenteerida ja analüüsida TV muusikasaateid ja lauluvõistlusi (laulukarussell, eesti laul, Eurovisioon jne); • koostada ja tutvustada muusikalisi edetabeleid; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus • rühmatöö • arutelu
12. <u>Tehnoloogia ja innovatsioon</u>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutada google otsingumootorit info otsimiseks; • kasutada Youtube.com portaali muusikapalade kuulamiseks ja vaatamiseks; • salvestada, töödelda, taasesitada õpilaste etteasteid; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • rühmatöö • arutelu
13. <u>Tervis ja ohutus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • jälgida, et õpilased tunni ajal istuksid õigesti ja laulmise ajal oleks õige kehahoid; • jälgida, et õpilased õigesti hingaksid laulmise ajal ja oskaksid hoida häält; • jälgida õiget käitumist õues, kui tunnid seal toimuvad; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus • rühmatöö
14. <u>Keskkond ja jätkusuutlik areng</u>	<ul style="list-style-type: none"> • arendada loovust lauludes ja pillilugudes rütmioolinaatoril; • õppida aktiivselt kuulama ja kuuldot objektiivselt analüüsima.; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus • rühmatöö • arutelu • loovtöö
15. <u>Väärtused ja kõlblus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • õpetada tundma naabrite rahvamuusikat, erinevaid kultuure ja erinevaid kombeid; • õpetada osalema grupitöodes ja muusikalistes mängudes; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus • rühmatöö • loovtöö
16. <u>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • esinema üksi ja grupiga; • arendada kollektiivset vastutust. 	<ul style="list-style-type: none"> • rühmatöö • loovtöö

4. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 2 , aastas – 70

1.1.Õpitulemused

Õpilane:

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses kooris;
- mõistab laulupeo tähendust;
- laulab eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
- laulab käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- rakendab pillimängu kaasmängudes;
- kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- väärtustab enese ja teiste loomingut.

1.2. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
1. Laulmine ja hääle arendamine. Hääle kõlavuse ja väljendusrikkuse arendamine fraseerimisel (vältida fraseerimist) ning laulude ilmekas ettekanne. Hääle individuaalsete omaduste (tämb, diapason) kujundamine. Harmoniataju arendamine: kaanonite laulmine.	Õpilane: 1) laulab võimetekohaselt ja hääle individuaalseid omadusi arvestades; 2) on omandanud ühislauluvara: „Eesti Hümn“ (Fr. Pacius) „Püha öö“ (F.Gruber).	eesti keel kirjandus matemaatika ühiskonnaõpetus kehaline kasvatus	Keskkond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Elukestev õpe ja karjääri planeerimine Kultuuriline identiteet Tervis ja ohutus
2.Muusikaline kirjaoskus. Meetrumi – 4-osalise taktimõõdu tundmaõppimine; eeltakti tundmaõppimine seoses lauludega: A.Gretri „Vaidluste“ H.Kendra „Taksikaksikud“. Rütm – Rütmmärkide	Õpilane: 1) tunneb taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4, C kuulamise ja noodi järgi; 2) oskab lahendada rütmiülesandeid; 3) oskab koostada rütmiimprovisatsioone (laulude koosmänge).	matemaatika võõrkeel inimeseõpetus eesti keel kunst arvutiõpetus	Väärtused ja kõlblus Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Tehnoloogia ja innovatsioon Tervis ja ohutus

<p>kordamine. Rütmivormide tundmaõppimine. Kõikide rütmivormide kasutamine laulurütmis, rütmiharjutustes, laulu saadetes ja rütmiimprovisatsioonides. Pidev tähenduse tundmaõppimine.</p>		<p>kehaline kasvatus tööõpetus</p>	
<p>3.Meloodia ja helilaad. Helilaadilise mõtlemise arendamine. Duur-, moll-helirida ja helilaad, kolmkõlad. Viiulivõtme tähendus. Klaviatuur. Absoluutsete helikõrguste <i>c; d; e; f; g; a; h</i> tundmaõppimine noodijoonestikul ja klaviatuuril. Absol. helik. seostamine relatiivsete astmetega. Dünaamika mõisted: <i>piano, mezzopiano, mezzoforte, forte</i>. Nende tähendus ja oskus neid kasutada musitseerimisel.</p>	<p>Õpilane: 1) suudab laulda lihtsaid laule ja harjutusi astmenimedega; 2) teab mõisteid <i>duur ja moll</i>; 3) oskab <i>duuri ja molli</i> kuulmise järgi eristada; 4) tead viilivõtme tähendust ja oskab seda noodijoonestikule märkida; 5) teab tähtnimede <i>c, d, e, f, g, a, h</i> asukohti noodijoonestikul.</p>	<p>matemaatika kehaline kasvatus eesti keel tehnoloogiaõpetus kunst võõrkeel</p>	<p>Tetvis ja ohutus Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p>
<p>4.Muusika kuulamine. Võrdlusoskuse, muusikalise analüüsivõime arendamine. Seoste loomine kirjanduse, kunsti ja tänapäevaga. 2 – ja 3-osaline muusikaline vorm õpitud lauludes ja kuulatud muusikas. Hääleliigid: mõisted <i>sopran, alt, tenor, bariton, bass</i>; nende eristamine kuulmise järgi. Tuntuid lauljaid Eestist, Venemaalt ja mujalt maailmast (hääleliikide kaupa). Pillirühmade</p>	<p>Õpilane: 1) kasutab muusika analüüsimiseks õpitud mõisteid ja teadmisi; 2) tunneb 2- ja 3-osalist lihtvormi; 3) teab erinevaid hääleliike: <i>sopran, alt, tenor, bariton, bass</i>; 4) tunneb kõla ning välimuse järgi järgmisi pille: puhkpillid: <i>flööt, oboe, klarnet, fagott, trompet, metsasarv, tromboon, tuuba</i>; klahvpillid: <i>klaver, akordion, orel, süntesaator</i>; keelpillid: <i>viiul, vioola, tšello, kontrabass</i>; löökpillid: <i>suur ja väike trumm, ksülofon, triangel, kastanjetid</i>.</p>	<p>eesti keel kirjandus kunst matemaatika ühiskonnaõpetus tehnoloogiaõpetus ajalugu võõrkeeled arvutiõpetus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus Keskkond ja jätkusuutlik areng</p>

tutvustamine: <i>klahvpillid, puhkpillid, löökpillid, keelpillid;</i> nende tundmine kõla ning välimuse järgi.			
---	--	--	--

1.3. Õppetegevused

On kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Laudakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatena. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

1.4. Hindamine

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsioskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,
- eneseanalüüsioskus,
- osalusaktiivsus.
-

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Järgnev hindamiskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovitame iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma*	Kirjeldus
5	90 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
4	75 – 89	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	50 – 74	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	20 – 49	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 19	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud .

* 100-st erineva punktisumma korral on vaja teha vastavad muudatused.

Teadmised	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.
Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või

	dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Eneseanalüüsi oskus	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärke , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav .
1	Õpilane ei analüüsi enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.

Osalusaktiivsus	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult . Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult .

	Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevastes muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur .
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

1.5. Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpetus

Anu Sepp Helle-Mall Järv Maia Muldma

5. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 1, aastas – 35

1.1. Õpitulemused

Õpilane:

- jätkab tööd hääle igakülgse arenemisega;
- tegeleb võimetekohase kahehäälse laulmisega;
- süvendab muusikalist kirjaoskust;
- arendab muusika kuulamisel muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust;
- tutvub muusikaloos eesti ja valikuliselt euroopa rahvaste muusikaga (Soome, Norra, Rootsi, Vene, Läti, Leedu).

1.2. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
1. Laulmine ja hääle arendamine. Hääle kõlavuse väljendusrikkuse arendamine fraseerimisel (kõlaühtluse ja pehme tooni saavutamise). Hääle individuaalsete omaduste arendamine. Harmooniataju arendamine: kaanonid ja lihtsad kahehäälsed	Õpilane: 1) laulab võimetekohaselt ja hääle individuaalseid omadusi arvestavalt; 2) on omandanud ühislauluvara: „Eesti hümn“ Fr.Pacius, „Eesti lipp“ E.Võrk, „Kui Kungla rahvas“ K.A.Hermann.	eesti keel kirjandus matemaatika ühiskonnaõpetus kehaline kasvatus	Kesk-kond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Elukestev õpe ja karjääri planeerimine Kultuuriline

laulud.			identiteet Tervis ja ohutus
<p>2.Muusikaline kirjaoskus.</p> <p>Taktimõõtude 4/4; $\frac{3}{4}$; 2/4; 3/8; 6/8 süvendamine ja kasutamine rütmülesannetes, kuulamisülesannetes ning lauludes.</p> <p>Vahelduva taktimõõdu tundmaõppimine.</p> <p>Varem õpitud rütmivormide süvendamine, kasutamine improvisatsioonides, laulu rütmisaadetes.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb taktimõõte 2/4; $\frac{3}{4}$, 4/4 kuulmise ja noodi järgi;</p> <p>2) oskab neid kasutada rütmülesannete täitmisel;</p> <p>3) oskab kasutada rütmivorme.</p>	<p>matemaatika</p> <p>võõrkeel</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>eesti keel</p> <p>kunst</p> <p>arvutiõpetus</p> <p>kehaline kasvatus</p> <p>tööõpetus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Tervis ja ohutus</p>
<p>3.Meloodia ja helilaad.</p> <p>Helilaadilise mõtlemise arendamine.</p> <p>Duuri ja moll-helilaadi kinnistamine.</p> <p>Helistiku mõiste tundmaõppimine.</p> <p>Harmooniline ja meloodiline moll-helirida (tutvumine).</p> <p>Helistikud C-a; G-e; F-d (nende kirjapildi õppimine).</p> <p>Märkide dies-; bemoll ja bekaar kasutanine noodikirjas ning tähenduse mõistmine.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) oskab laulda astmenimedega lihtsaid laule ja harjutusi;</p> <p>2) teeb vahet mõistetel helilaad ja helistik;</p> <p>3) tead helistikke C-a; G-e; F-d;</p> <p>4) tunneb märke: dies, bemoll ja bekaar;</p> <p>5) oskab neid märkida noodijoonestikule ning klaviatuurile.</p>	<p>matemaatika</p> <p>kehaline kasvatus</p> <p>eesti keel</p> <p>tehnoloogiaõpetus</p> <p>kunst</p> <p>võõrkeel</p>	<p>Tervis ja ohutus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p>
<p>4.Muusika kuulamine.</p> <p>Võrdlusoskuste, muusikalise analüüsivõime arendamine ning süvendamine.</p> <p>Seoste loomine ja leidmine kirjanduse, kunsti ja tänapäevaga.</p> <p>Kooriliigid: <i>mudilas-</i>, <i>laste-</i>, <i>poiste-</i>, <i>nais-</i>, <i>mees-</i>, <i>segakoor</i>.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) kasutab muusika analüüsimisel õpitud muusikalisi mõisteid ja teadmisi;</p> <p>2) teab erinevaid kooriliike: <i>mudilas-</i>, <i>laste-</i>, <i>poiste-</i>, <i>nais-</i>, <i>mees-</i>, <i>segakoor</i>;</p> <p>3) oskab nimetada tuntud koore ja dirigente, kes tegutsevad Eestis/ maailmas;</p>	<p>eesti keel</p> <p>kirjandus</p> <p>kunst</p> <p>matemaatika</p> <p>ühiskonnaõpetus</p> <p>tehnoloogiaõpetus</p> <p>ajalugu</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p>

<p>Kodukohta ja eesti tuntumad koorid ja dirigendid.</p> <p>Eesti ja kodukohta rahvalaulud-, laulikud-, tantsud-, pillid.</p> <p>Sümfooniaorkester – selle pillirühmad.</p> <p>Tuntumad orkestrid ja dirigendid Eestis.</p> <p>Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Vene rahvamuusika ning pillide tutvustus.</p>	<p>4) suudab nimetada ning kirjeldada, kuulmise järgi eristada eesti rahvapille: <i>torupill, kannel, parmupill, sarvepill</i>;</p> <p>5) oskab nimetada naaberrahvaste rahvapille ja olulisemaid heliloojaid: Soome – J.Sibelius, Rootsi – C.M.Bellmann, Norra – E.Grieg, Vene – P.Tsaikovski, Läti – R.Pauls, Leedu – K.Ciurlionis.</p>	<p>võõrkeeled</p> <p>arvutiõpetus</p>	
---	---	---------------------------------------	--

1.3. Õppetegevused

V klassis õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatena ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguuskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasis analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja uskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, enerivad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, uskusi ning eripära.

1.4. Hindamine

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsioskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,

- eneseanalüüsioskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Järgnev hindamisskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältsused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovitame iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma*	Kirjeldus
5	90 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
4	75 – 89	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	50 – 74	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	20 – 49	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 19	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud .

* 100-st erineva punktisumma korral on vaja teha vastavad muudatused.

Teadmised	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine			
Hinne	Märksõnad	Kirjeldus	
		Muusikaliselt võimekas õpilane	Muusikaliselt vähem võimekas õpilane
5	Suurepärane	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.

		on veenev ja enesekindel.	
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.	
1	Väga kehv	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.	

Eneseanalüüsi oskus

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärke , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav .
1	Õpilane ei analüüsi enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.

Osalusaktiivsus

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult . Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult . Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur .

3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

1.5. Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpik V. Klassile

6. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 1, aastas – 35

1.1.Õpitulemused

Õpilane:

- arendab muusikalisi teadmisi ja oskusi, mis omandatud varasematel aastatel;
- jätkab tööd oma hääle igakülgse arendamisega;
- arendab iseseisvat muusikalist mõtlemist ja loovust;
- süvendab muusikalist kirjaoskust;
- arendab muusika kuulamisel muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust;
- tutvub muusikaloos eesti ja valikuliselt euroopa rahvaste muusikaga (Suurbritannia, Iiri, Austria, Ungari, Poola, Saksa, Vene)

1.2.Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>1. Laulmine ja hääle arendamine 3tundi</p> <p>Hääle kõlavuse ja väljendusrikkuse arendamine fraseerimisel Hääle individuaalsete omaduste arendamine. Harmooniataju süvendamine: kaanonid ja lihtsad kahehäälsed laulud.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>laulab võimetekohaselt ja hääle individuaalseid omadusi arvestavalt; on omandanud ühislauluvara: „Eesti hümn“ Fr.Pacius „Kas tunned maad“ J.Berat „Mu isamaa armas“ rahvalik laul „Arkamine aeg“ R.Eespere „Laul Põhjamast“ J.Vinter</p>	<p>Eesti keel</p> <p>Kirjandus</p> <p>Matemaatika</p> <p>Ühiskonnaõpetus</p> <p>Kehaline kasvatus</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Tervis ja ohutus</p>
<p>2.Muusikaline kirjaoskus 6 tundi</p> <p>Taktimõõtude 4/4; 3/4; 2/4; 3/8süvendamine ja kasutamine rütmülesannetes, kuulamisülesannetes ning lauludes. Vahelduva taktimõõdu tundmaõppimine.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>tunneb taktimõõte 2/4; 3/4, 3/8,4/4 kuulmise ja noodi järgi; oskab neid kasutada rütmülesannete täitmisel; tead kaheksandik taktimõõdu tähendust; oskab kasutada rütmivorme.</p>	<p>Matemaatika</p> <p>Võõrkeel</p> <p>Inimeseõpetus</p> <p>Eesti keel</p> <p>Kunst</p> <p>Arvutiõpetus</p> <p>Kehaline kasvatus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Tervis ja ohutus</p>

		Tööõpetus	
<p>3.Meloodia ja helilaad 7tundi</p> <p>Helilaadilise mõtlemise arendamine. Dünaamikamärkide pp; p; mp; mf; f; ff; cresc.; dim.; mõistmine ja kasutamine õpitavates lauludes. Agoogikamärkide, <i>tempo</i> mõiste tundmaõppimine (<i>Largo, Adagio, Andante, Moderato, Allegretto, Allegro, Presto, Prestissimo, Accelerando, piu mosso, muno mosso, ritenuto</i>) Mõistete: <i>a tempo, da capo al fine</i> tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>suudab laulda astmetega lihtsaid laule ja harjutusi. Orienteerub mõistetes duur-, moll-, helilaad, helistik, kolmkõla. Oskab määrata helistiku noodipildi alusel. Tead bemolli, diesi ja bekaari tähendust.</p>	<p>Matemaatika</p> <p>Kehaline kasvatus</p> <p>Eesti keel</p> <p>Tehnoloogiaõpetus</p> <p>Kunst</p> <p>Võõrkeel</p>	<p>Tetvis ja ohutus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p>
<p>4.Muusika kuulamine 19tundi</p> <p>Võrdlusoskuste, muusikalise analüüsivõime arendamine. Seoste loomine ja leidmine kirjanduse, kunsti ja tänapäivaga. Euroopa rahvaste muusika tutvustamine (laulud, pillid, karakter, tantsud, heliloojad) orienteerumaks Euroopa kultuuriruumis.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>kasutab muusika analüüsimisel õpitud muusikalisi mõisteid ja teadmisi; Oskab iseloomustada Suurbritannia, Iiri, Austria, Ungari, Poola, Saksa ja Vene muusikat. Tunneb nende rahvaste pilleja tuntumaid heliloojaid. Tead nende maade muusikuid ja ansambleid. Oskab neid võrrelda eesti muusikutega.</p>	<p>Eesti keel</p> <p>Kirjandus</p> <p>Kunst</p> <p>Matemaatika</p> <p>Ühiskonnaõpetus</p> <p>Tehnoloogiaõpetus</p> <p>Ajalugu</p> <p>Võõrkeeled</p> <p>Arvutiõpetus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p>

1.3. Õppetegevused

VI klassis on põhieesmärgiks eale iseloomuliku erilise aktiivsuse suunamine muusikalisse tegevusse. Individuaalsete õpiülesannete lahendamise kõrval on otstarbekas kasutada ka rühmatööd. Hinnatakse õpilase muusikalise tegevuse aktiivsust, muusikalisi teadmisi ja oskusi ning laulmist. Õpilastele, kelle laululised võimed on tagasihoidlikud, antakse võimetekohaseid ülesandeid, mida ka hinnatakse.

Laulmisel jätkatakse tööd õpilase hääle ^{Ainevaldkond „Kunstiained“} igaküldse arendamisega. Tegeldakse võimetekohase kahehääle laulmisega. Süvendatakse pillimänguoskust. Liikumistegevuse põhirõhk asetatakse ringmängudele ja tantsudele.

Improvisatsiooni kaudu arendatakse iseseisvat muusikalist mõtlemist ja loovust. Jätkuvalt süvendatakse muusikalist kirjaoskust. Muusika kuulamisel arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

1.4. Hindamine

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsioskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,
- eneseanalüüsioskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Järgnev hindamisskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovitame iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma*	Kirjeldus
5	90 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.

4	75 – 89	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	50 – 74	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	20 – 49	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 19	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud .

* 100-st erineva punktisumma korral on vaja teha vastavad muudatused.

Teadmised	
<i>Hinne</i>	<i>Kirjeldus</i>
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.
Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*	
<i>Hinne</i>	<i>Kirjeldus</i>
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.

1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.
---	--

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine			
Hinne	Märksõnad	Kirjeldus	
		Muusikaliselt võimekas õpilane	Muusikaliselt vähem võimekas õpilane
5	Suurepärase	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus on veenev ja enesekindel.	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse	

		laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.
1	Väga kehv	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.

Eneseanalüüsisioskus

<i>Hinne</i>	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärke , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav .
1	Õpilane ei analüüsi enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.

Osalusaktiivsus

<i>Hinne</i>	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult . Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult . Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevastes muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur .

3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.

1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.
----------	--

1.5. Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpik VI. Klassile

III KOOLIASTE

1.1. Kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides, suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 8) väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- 9) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 10) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 11) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- 12) valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida;
- 13) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

1.2. Õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiude häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
- 2) rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 5) väljendab muusika karakterit ja meeolelu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 5) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 6) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 7) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
  - b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;
  - c) rondo, variatsioon;
  - d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika;
- 7) kordab I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

1.1. Õppetegevused

Põhikooli lõpuklassides on tähelepalu keskpunktis iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ja väärtushinnangute kujundamine. Õpiülesannete lahendamiseks sobivad individuaalne ning rühmatöö, aga ka projektide koostamine ja läbiviimine. Hindamisel on olulisel kohal omandatud muusikateadmiste ja –oskuste loov ning praktiline rakendamisoskus.

Muusikaliselt võimekad õpilased kaasatakse koolikooridesse. Jätkatakse tööd vokaal- ja instrumentaalansamblite ning solistidega, võimaluse korral ka orkestritega.

Laulmisel pööratakse tähelepanu hääle individuaalsete omaduste arendamisele. Häälemurde iga arvestavalt rakendatakse võimetekohast mitmehäälsust. Pillimängus rakendatakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone ning innustatakse õpilasi looma iseseisvaid muusikalisi kompositsioone. Muusikalises liikumistegevuses lähtutakse eale omasest liikumis- ja tantsuhuvist. Žanrilisest mitmekesisusest lähtuvalt arendatakse teadlikku muusika kuulamise oskust. Muusikaloos tutvutakse maailma rahvaste muusikaga.

1.2. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õige kirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

1.3. Kujundavad üldpädevused

Väärtuspädevus

Õpilane:

- tunneb huvi rahvusliku kultuuritraditsioonide vastu;
- külastab kontserte ja muusikalavastusi.

Sotsiaalne pädevus

Õpilane:

- arendab kriitilist ja loovat mõtlemist;
- õpib eesmärgistatult vaatlema;

Enesemääratluspädevus

Õpilane:

- suudab mõista ja hinnata iseennast;
- arendab iseseisvat muusikalist mõtlemist.

Õpipädevus

Õpilane:

- õpib arendama muusikalist mõtlemist ja loovust muusikalise omaloomingu kaudu;

- õpib avaldama oma seisukohta muusika kuulamisel, tugineges muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- oskab eristada lauludes ja kuulatud muusikas taktimõõtu;
- suudab arendada uut muusikalist kirjaoskust.

Suhtluspädevus

Õpilane:

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusikakuulamises ja liikumises;
- laulab ühe-kui ka mitmehäälselt kooris või ansambelis.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus.

Õpilane:

- teab ja mõistab, mis on muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, noodivältused;
- teab paralleelseid helistikke;
- teab muusikapala ülesehitust;
- oskab arutleda ja analüüsida valdkonnaga seotud tegevusi.

Ettevõtlikkuspädevus

Õpilane:

- töötab nii paaris kui ka rühmas;
- katsetab oma loovtegevuse kujunemiseks erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi;
- valib leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutab oma tugevaid külgi;
- õpib oma tegevust planeerima ja analüüsima;
- vastutab tööde lõpetamise ja tulemuse eest.

1.4. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Eesti keel

Õpilane:

- mõistab teksti tähendust – arutleb ja analüüsib;
- püüab hääldada selgelt ja väljendusrikkalt;
- oskab rütmistamisel teksti silbitada;
- on võimeline muusikaliste tekstide loomisel kasutama omandatud sõnavara;
- oskab ennast suuliselt ja kirjalikult väljendada (essee, uurimus, referaat);
- valdab õigekirja – grammatikat küllaltki hästi;
- oskab oma seisukohtade põhjendamiseks väidelda.

Matemaatika

Õpilane:

- tunneb laulu vormi, taktimõõtu;
- teab, mida tähendavad murrud;
- oskab seostada ja põhjendada kuuldut;
- tunneb paralleelseid helistikke, muusikapala vorme, noodivältusi, sümboleid.

Kirjandus

Õpilane:

- teab laulutekstide autoreid;
- oskab teksti analüüsida.

Kunstiained

Õpilane:

- visualiseerib muusika meeleolu.

Võõrkeeled

Õpilane:

- mõistab võõrkeelseid laulutekste;
- oskab kasutada sõnaraamatuid;
- mõistab itaaliakeelsete muusikaalaste terminite tähendusi seoses lauludega.

Kehaline kasvatus

Õpilane:

- oskab loomulikult hoida keha ja vabalt hingata;
- teab, kuidas kasutada kehakeelesaateid;
- kasutab õigeid mänguvõtteid;
- tunneb eri maade rahvamuusikale iseloomulikke karakterit ja muusikat ning oskab seda väljendada liikumisega.

Ühiskonnaõpetus

Õpilane:

- oskab turvaliselt liigelda;
- teab, mida tähendavad mõisted “kodu” ja “kodumaa”;
- tunneb rahvakalendrit;
- oskab hinnata aega.

Bioloogia

Õpilane:

- oskab õigesti hingata;
- teab, kuidas hoida häält (k.a. häälemurde perioodil);
- oskab kuulata;
- teab tervishoidu, kuidas hoida oma kuulmist/kõrva.

Loodusõpetus

Õpilane:

- oskab seostada liikumist/dünaamikat;
- teab, kuidas looduses käituda;
- oskab jälgida loodusnähtusi, kuulata hääli, hinnata looduse jõudu.

Inimeseõpetus

Õpilane:

- oskab väärtustada käitumist, teab norme – reegleid (teab, mis õige, mis vale);

Füüsika

Õpilane:

- tunneb heli ja selle omandusi;
- oskab hinnata liikumist/jõudu;
- teab, mis on võnkumine ja müra.

Tööõpetus

Õpilane :

- oskab valmistada ja kasutada omavalmistatud mängu rütmi – ja astmetöös.

Arvutiõpetus

Õpilane:

- oskab luua, kasutades muusikaprogrammi, lihtsaid muusikapalu;
- teab kuidas, muusikanäidete leidmiseks ja esitlemiseks, kasutada internetti.

Ajalugu

Õpilane:

- tunneb Eesti ja erinevate maade ajalugu.

Geograafia

Õpilane:

- tunneb riike, pealinnu, rahvastikku ja rasse.

1.5. Läbivad teemad

Läbiv teema	Kujundavad oskused ja teadmised	Meetod
17. <u>Kultuuriline identiteet</u>	<ul style="list-style-type: none"> Arendada rahvaste muusika tundmist, sh ka üldist kultuurilist tausta, eesti esimesed heliloojad – K.A.Hermann, M.Härma jne; tutvuda eesti esimeste laulupidudega ja nende sisulise ning korraldusliku poolega; 	<ul style="list-style-type: none"> vestlus; arutelu; õppekäigud;
18. <u>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</u>	<ul style="list-style-type: none"> arendada laulmist ja häält tunnis, ansamblis, kooris; arendada muusikalist kirjaoskust – noodiõpetust, mitmehäälset laulmist, pilliõpet; arendada erinevate ajastute ja rahvaste muusika tundmist; 	<ul style="list-style-type: none"> vestlus; rühmatöö;
19. <u>Teabekeskond</u>	<ul style="list-style-type: none"> kommenteerida ja analüüsida TV muusikasaateid ja lauluvõistlusi (laulukarussell, eesti laul jne); koostada ja lahendada muusikateste (eFormular); koostada ja tutvustada muusikalisi edetabeleid; kasutada eluloo- ja dok.filme muusikatunni ilmestamiseks (ETV arhiiv); 	<ul style="list-style-type: none"> vestlus; arutelu; õppekäigud;
20. <u>Tehnoloogia ja innovatsioon</u>	<ul style="list-style-type: none"> kasutada google otsingumootorit info otsimiseks; kasutada Youtube.com portaali muusikapalade kuulamiseks ja vaatamiseks; kasutada PowerPoint-i kodutööde puhul (kordamine); koostada valikvastustega teste (eFormular.com); 	<ul style="list-style-type: none"> vestlus; arutelu;
5. <u>Tervis ja ohutus</u>	<ul style="list-style-type: none"> jälgida, et õpilased tunni ajal istuksid õigesti ja laulmise ajal oleks neil õige kehahoid; jälgida, et õpilased õigesti hingaksid laulmise ajal ja oskaksid hoida häält; jälgida õiget käitumist õues, kui tunnid seal toimuvad; 	<ul style="list-style-type: none"> vestlus; rühmatöö; õppekäigud;
6. <u>Keskond ja jätkusuutlik areng</u>	<ul style="list-style-type: none"> arendada läbi rahvalaulude laulmise ja pillilugude kuulamise empaatiat ja sallivust teiste rahvaste kultuuride suhtes; rikastada muusikatunde audiovisuaalsete vahendite abil- instrumendid, CD-d, arvuti; 	<ul style="list-style-type: none"> vestlus; loovtöö; rühmatöö;

7. <u>Väärtused ja kõlblus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • arendada erinevate muusikastiilide ja –žanride õppimise kaudu sallivust erinevate muusikamaitsete ja erinevate kultuuride suhtes; • õpetada osalema grupitöodes ja muusikalistes mängudes; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • arutelu; • rühmatöö;
8. <u>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • esineda üksi ja grupiga; • moodustada klassitunnis duette ja ansambleid; • viia läbi rühmatöid klassitunnis ning osata neid aktiivselt analüüsida. 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • arutelu; • rühmatöö.

7. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 1, aastas – 35

1.1. Õpitulemused

Õpilane:

- osaleb meelega muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäraselt;
- laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes, mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides, suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguideid;
- väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- teab autoriõigusi ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsesest ja võimalustest muusikat õppida;
- kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

1.2. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
--------	------------------	---------	-------------

<p>1. Laulmine ja hääle arendamine.</p> <p>Väljendusrikas laulmine ja kõlaühtlus. Hääle individuaalsete omaduste kujundamine. Laulmine ja häälehoid häälemurde perioodil. Harmooniataju arendamine kaanonite ja lihtsate mitmehäälsete laulude kaudu.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) laulab vastavalt vokaalsetele võimetele;</p> <p>2) oskab kasutada häält häälemurde perioodil;</p> <p>3) on omandanud ühislauluvara: „Eesti Hümn“ (Fr.Pacius), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V.Oksvort), „Kalevite kants“ (P.Voebel), „Mu isamaa on minu arm“ (G.Ernesaks).</p>	<p>Eesti keel</p> <p>kirjandus</p> <p>matemaatika</p> <p>ühiskonnaõpetus</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Keskfond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Tervis ja ohutus</p>
<p>2. Muusikaline kirjaoskus.</p> <p>Rütmivormide triool ja sünkkoop tundmaõppimine neljandik-taktimõõdus.</p> <p>Rütmivormide süvendamine, kasutamine harjutustes. Rütmiimprovisatsioonide koostamine.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) eristab lauludes ja kuulatud muusikas 2/4; 3/4; 4/4 taktimõõtu;</p> <p>2) tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivorme;</p> <p>3) oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ning instrumentaalsete koosmängude loomisel.</p>	<p>matemaatika</p> <p>võõrkeel</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>eesti keel</p> <p>kunst</p> <p>arvutiõpetus</p> <p>kehaline kasvatus</p> <p>tööõpetus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Tervis ja ohutus</p>
<p>3. Meloodia ja helilaad .</p> <p>Helistike C-a, G-e, F-d tundmaõppimine. Bassivõtme tutvustamine seoses lauludega. („Neelama“ – armeenia rahvalaul).</p> <p>Agoogikamärkide: <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, <i>allegro</i>, <i>moderato</i>, <i>andante</i>, <i>largo</i> mõistmine ja kasutamine musitseerimisel.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) oskab määrata kuulmise järgi laulu, muusikapala helilaadi;</p> <p>2) tunneb helistiku C-a; G-e; F-d;</p> <p>3) teab agoogikamärke: rit., accel., allegro moderato, adagio, largo;</p> <p>4) oskab neid kasutada musitseerimisel ja muusika iseloomustamisel.</p>	<p>matemaatika</p> <p>kehaline kasvatus</p> <p>eesti keel</p> <p>tehnoloogiaõpetus</p> <p>kunst</p> <p>võõrkeel</p>	<p>Tervis ja ohutus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p>

<p>4.Muusika kuulamine.</p> <p>Teadliku muusika kuulamise arendamine. Muusikaline heli ja tema omadused.</p> <p>Meloodia – muusika põhiline element.</p> <p>Häälerühmad: bass, bariton, tenor, kontraalt, diskant, metsosopran, sopran.</p> <p>Vokaalmuusika liigid: laul, aaria, romanss.</p> <p>Vaimulik koorimuusika.</p> <p>Muusikainstrumentid: keelpillid, puhkpillid, löökpillid ja klahvpillid.</p> <p>Programmiline muusika.</p> <p>Muusikaline dramaturgia: sümfoonia, avamängu-fantaasia.</p> <p>Maailma rahvaste erinevate muusikastilide tundmaõppimine:</p> <p>Itaalia – barkaroll, aaria, muusikaterminid: forte, piano, sonaat, fermaat, primadonna, maestro.</p> <p>Prantsuse – sanson, operett, klassikaline ballett, bolero.</p> <p>Hispaania – flamenco, ooper, habaneera.</p> <p>Gruusia – lesginka.</p> <p>Armeenia – ballett.</p> <p>Türgi – makaami laulud, dervisei tantsud, orkestreeritud sõjaväemuusika.</p> <p>Juudi – klezmerid, vaimulik laul.</p> <p>Samade maade pillide eristamine (nii kuulmise</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) kasutab muusika analüüsimisel muusikalist sõnavara;</p> <p>2) teab ja oskab eristada/iseloomustada sümfoonia-, avamängu-fantaasia-, aaria-, romanss;</p> <p>3) teab erinevaid hääleliike: bass, bariton, tenor, kontraalt, diskant, metsosopran, sopran;</p> <p>4) tunneb kõla ning välimuse järgi järgmisi pille: puhkpillid, klahvpillid, keelpillid, löökpillid;</p> <p>5) orienteerub erinevate maailmarahvaste muusikas, suudab neid võrrelda;</p> <p>6) külastab kontserte ja muusikalavastusi ning kasutab omandatud teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel.</p>	<p>eesti keel</p> <p>kirjandus</p> <p>kunst</p> <p>matemaatika</p> <p>ühiskonnaõpetus</p> <p>tehnoloogiaõpetus</p> <p>ajalugu</p> <p>võõrkeeled</p> <p>arvutiõpetus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p>
---	---	---	---

kui pildi järgi). Pillid: doli, tsuniri, gudastvuri, kemantsa, ud, duduk, zurna, saz, türgi trumm, kinnor, tof, hatsotsra.			
---	--	--	--

1.3. Õppetegevused

On tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatöona. Muusikat kuulates tähtsustub kuulatud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitut teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärasest esinemisoskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

1.4. Hindamine

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsi oskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,
- eneseanalüüsi oskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Järgnev hindamiskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältsused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovitame iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma*	Kirjeldus
5	90 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
4	75 – 89	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	50 – 74	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	20 – 49	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 19	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud .

* 100-st erineva punktisumma korral on vaja teha vastavad muudatused.

Teadmised	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.
Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.

4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Eneseanalüüsisioskus

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärke , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav .
1	Õpilane ei analüüsi enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.

Osalusaktiivsus

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult .

	Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult . Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur .
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

1.5. Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpik 7. klassile

Maia Muldma Ljudmilla Sjomina

8. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 1 , aastas – 35

1.1.Õpitulemused

Õpilane:

- arendab iseseisvat muusikalist mõtlemist;
- kujundab väärtushinnanguid;
- pöörab laulmisel tähelepanu hääle individuaalsete omaduste arendamisele;
- õpib oma häält kasutama häälemurde perioodil;
- suudab rakendada uut muusikalist kirjaoskust;
- arendab teadlikku muusika kuulamise oskust;
- tutvub muusikaloos 20.sajandil tekkinud muusikastiilidega.

1.2. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
--------	------------------	---------	-------------

<p>1. Laulmine ja hääle arendamine.</p> <p>Väljendusrikas laulmine ja kõläühtlus. Hääle individuaalsete omaduste kujundamine. Laulmine ja häälehoid häälemurde perioodil. Harmooniataju arendamine kaanonite ja lihtsate mitmehäälsate laulude kaudu.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) laulab vastavalt vokaalsetele võimetele; 2) oskab kasutada häält häälemurde perioodil; 3) on omandanud ühislauluvara: “Eesti hümn” F.Pacius, “Oma laulu ei leia maüles” V.Ojakäär, “Laul Põhjamaast” Ü.Vinter.</p>	<p>Eesti keel</p> <p>kirjandus</p> <p>matemaatika</p> <p>ühiskonnaõpetus</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Keskfond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Tervis ja ohutus</p>
<p>2. Muusikaline kirjaoskus.</p> <p>Meetrum ja rütm – Rütmi vormide süvendamine ja nende kasutamine neljandiktaktimõõdus (harjutustes ja improvisatsioonides).</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) eristab lauludes ja kuulatud muusikas 2/4; 3/4; 4/4 taktimõõtu; 2) tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivorme; 3) oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ning improvisatsioonide loomisel.</p>	<p>matemaatika</p> <p>võõrkeel</p> <p>inimeseõpetus</p> <p>eesti keel</p> <p>kunst</p> <p>arvutiõpetus</p> <p>kehaline kasvatus</p> <p>tööõpetu</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Tervis ja ohutus</p>
<p>3. Meloodia ja helilaad.</p> <p>Intervalli ja akordi mõiste tutvustamine. Bassivõtme tutvustamine ja tundmaõppimine (motiiv, fraas, lause, periood) seoses laulude õppimisega. Artikulatsioonimärkide: <i>staccato</i>, <i>legato</i> tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) oskab määrata kuulmise järgi laulu, muusikapala helilaadi; 2) tunneb helistikke C-a, G-e, D-h, F-d, B-g; 3) teab intervalli ja akordi mõistet; 4) teab artikulatsioonimärke, <i>staccato</i>, <i>legato</i> tähendust.</p>	<p>matemaatika</p> <p>kehaline kasvatus</p> <p>eesti keel</p> <p>tehnoloogiaõpetus</p> <p>kunst</p> <p>võõrkeel</p>	<p>Tervis ja ohutus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p>

<p>4. Muusika kuulamine.</p> <p>Teadliku muusika kuulamise arendamine. Tutvumine populaarmuusika stiilidega: <i>Briti 1960.a. pop- ja rock-muusika. Folk- ja kantrimuusika. Heavy rock. Progressivne rock, jazzrock, fusion, Disko, funk, punk, new ware.</i> Tuntumad ansamblid ja solistid, kes neid stiile esindava.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) kasutab muusika kuulamise analüüsis muusikalist sõnavara;</p> <p>2) teab, eristab ja oskab iseloomustada muusikastiile: <i>biitmuusika, folkmuusika, heavy rock, progressiivne rock, jazzrock, fusion, disko, funk, punk, new ware;</i></p> <p>3) oskab nimetada tuntuid ansambleid, soliste Eestist ja maailmast;</p> <p>4) külastab kontserte ning kasutab omandatud teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel.</p>	<p>eesti keel</p> <p>kirjandus</p> <p>kunst</p> <p>matemaatika</p> <p>ühiskonnaõpetus</p> <p>tehnoloogiaõpetus</p> <p>ajalugu</p> <p>võõrkeeled</p> <p>arvutiõpetus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p>
--	--	---	---

1.3. Õppetegevused

On tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik- kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuulatud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisioskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

1.4. Hindamine

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsi oskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,

- eneseanalüüsi oskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

eneseanalüüsi oskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Järgnev hindamiskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältsed, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovitame iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma*	Kirjeldus
5	90 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
4	75 – 89	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	50 – 74	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	20 – 49	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 19	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud .

* 100-st erineva punktisumma korral on vaja teha vastavad muudatused.

Teadmised	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.
Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*	

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine

Hinne	Märksõnad	Kirjeldus
		Muusikaliselt võimekas õpilane
		Muusikaliselt vähem võimekas õpilane
5	Suurepärane	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on

		üldiselt väljendusrikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.
1	Väga kehv	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.

Eneseanalüüsisioskus

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärke , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav .
1	Õpilane ei analüüsi enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.

Osalusaktiivsus

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult . Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult . Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur .

3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

1.5.Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpik 8. Klassile

9. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 1, aastas – 35

1.7. Õpitulemused

Õpilane:

- Süvendab iseseisvat muusikalist mõtlemist;
- kujundab väärtushinnanguid;
- pöörab laulmisel tähelepanu hääle individuaalsete omaduste arendamisele;
- rakendab häälemurde iga arvestavalt võimetekohast mitmehäälsust;
- arendab teadlikku muusika kuulamise oskust, lähtuvalt zanritest.

1.8. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>1. Laulmine ja hääle arendamine 3tundi</p> <p>Väljendusrikas laulmine ja kõlaühtlus. Hääle individuaalsete omaduste arendamine. Laulmine ja häälehoid häälemurde perioodil. Harmooniataju arendamine kaanonite ja lihtsate mitmehäälsate laulude kaudu.</p>	<p>Õpilane: laulab vastavalt vokaalsetele võimetele vabalt ja emotsionaalselt; oskab kasutada häält häälemurde perioodil. On omandanud ühislauluvara: “Eesti hümn” F.Pacius “Ma tulen taevast ülevalt” M.Luther “Püha öö” F.Gruber</p>	<p>Eesti keel</p> <p>Kirjandus</p> <p>Matemaatika</p> <p>Ühiskonnaõpetus</p> <p>Kehaline kasvatus</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Tervis ja ohutus</p>
<p>2. Muusikaline kirjaoskus 4 tundi</p> <p>Meetrum ja rütm – Rütmiimprovisatsioonide ja ülesannete lahendamine varem omandatud rütmifiguuridega.</p>	<p>Õpilane: eristab lauludes ja kuulatud muusikas 2/4; 3/4; 4/4; 3/8; 2/2 taktimõõtu; tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivormi; oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel</p>	<p>Matemaatika</p> <p>Võõrkeel</p> <p>Inimeseõpetus</p> <p>Eesti keel</p> <p>Kunst</p> <p>Arvutiõpetus</p> <p>Kehaline kasvatus</p> <p>Tööõpetu</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Tervis ja ohutus</p>

<p>3.Meloodia ja helilaad 4 tundi</p> <p>Agoogikamärkide: <i>ritenuto, accelerando, allegro, moderato, andante, adagio, largo</i> kasutamine musitseerimisel.</p> <p>Artikulationimärkide: <i>staccato, legato</i> tähenduse mõistmine ning kasutamine musitseerimisel.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>oskab määrata kuulmise järgi laulu, muusikapala helilaadi; tunneb helistikke C-a; G-e; D-h; A-fis; F-d; B-g; Es-c.</p> <p>Oskab kasutada artikulationi ja agoogikamärke (<i>rit., acc., allegro, moderato, andante, adagio, largo, staccato, lerato</i>)</p>	<p>Matemaatika</p> <p>Kehaline kasvatus</p> <p>Eesti keel</p> <p>Tehnoloogiaõpetus</p> <p>Kunst</p> <p>Võõrkeel</p>	<p>Tetvis ja ohutus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p>
<p>4.Muusika kuulamine 24 tundi</p> <p>Teadliku muusika kuulamise süvendamine.</p> <p>Õpib tundma homofoonilist ja polüfoonilist mitmehäälsust.</p> <p>Tutvub muusikavormide ja zanritega: <i>variatsioonid, rondo, fuuga, sonaat-allegro, missa, prelüüd ja fuuga, sonaat, sümfoonia, kontsert, keelpillikvartett, süit, avamäng, oratoorium, kantaat, ooper, ballet, muusikal, operett.</i></p> <p>Õpib tundma väljapaistvamaid heliloojaid seoses muusikavormide ja zanritega.</p> <p>Õpib erinevad stiilid: <i>renessan, barokk, klassitsism, romantism, hilisromantism, impressionism, ekspressionism, neoklassitsism, avangardism.</i></p> <p>Dzässmuusika.</p> <p>Tutvub eesti popmuusikaga.</p> <p>Saab ülevaate filmimuusikast.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>kasutab muusika kuulamise analüüsis muusikalist sõnavara;</p> <p>eristab homofoonilist ja polüfoonilist.</p> <p>On tutvunud muusikavormide ja zanritega: <i>variatsioonid, rondo, fuuga, sonaat-allegro, missa, prelüüd ja fuuga, sonaat, sümfoonia, kontsert, keelpillikvartett, süit, avamäng, oratoorium, kantaat, ooper, ballet, muusikal, operett.</i></p> <p>Tead, eristab ja oskab iseloomustada muusikastiile: <i>renessan, barokk, klassitsism, romantism, hilisromantism, impressionism, ekspressionism, neoklassitsism, avangardism, dzäss.</i></p> <p>Külastab kontserte ja muusikalavastusi ning kasutab omandatud teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel.</p>	<p>Eesti keel</p> <p>Kirjandus</p> <p>Kunst</p> <p>Matemaatika</p> <p>Ühiskonnaõpetus</p> <p>Tehnoloogiaõpetus</p> <p>Ajalugu</p> <p>Võõrkeeled</p> <p>Arvutiõpetus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p>

--	--	--	--

1.3. Õppetegevused

Põhikooli lõpuklassides on tähelepanu keskpunktis iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ja väärtushinnangute kujundamine. Õpiülesannete lahendamiseks sobivad individuaalne ning rühmatöö, aga ka projektide koostamine ja läbiviimine. Hindamisel on olulisel kohal omandatud muusikateadmiste ja –oskuste loov ning praktiline rakendamisoskus.

Muusikaliselt võimekad õpilased kaasatakse koolikooridesse. Jätkatakse tööd vokaal- ja instrumentaalansamblite ning solistidega, võimaluse korral ka orkestritega.

Laulmisel pööratakse tähelepanu hääle individuaalsete omaduste arendamisele. Häälemurde iga arvestavalt rakendatakse võimetekohast mitmehäälsust. Pillimängus rakendatakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone ning innustatakse õpilasi looma iseseisvaid muusikalisi kompositsioone. Praktilise muusikalise tegevuse kaudu omandatakse uusi teadmisi muusikalises kirjaoskuses. Muusikalises liikumistegevuses lähtuvalt arendatakse teadlikku muusika kuulamise oskust. Muusikaloos tutvutakse maailma rahvaste muusikaga.

1.4. Hindamine

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsioskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,
- eneseanalüüsioskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida ^{Ainevaldkond „Kunstiained“:} nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Järgnev hindamisskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovitame iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma*	Kirjeldus
5	90 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
4	75 – 89	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	50 – 74	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	20 – 49	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 19	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud .

* 100-st erineva punktisumma korral on vaja teha vastavad muudatused.

Teadmised	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.
Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*	

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine

Hinne	Märksõnad	Kirjeldus	
		Muusikaliselt võimekas õpilane	Muusikaliselt vähem võimekas õpilane
5	Suurepärane	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge

		hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus on veenev ja enesekindel.	diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.	
1	Väga kehv	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.	

Eneseanalüüsisioskus

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärke , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav .
1	Õpilane ei analüüsi enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.

Osalusaktiivsus

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult .

	Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult . Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur .
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

1.5. Kasutatav õppematerjal

Muusikaõpik 9. klassile

